

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

02.08.2005 N 458

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
18 серпня 2005 р.
за N 909/11189

**Про затвердження Положення про організацію
фізичного виховання і масового спорту
в дошкільних, загальноосвітніх
та професійно-технічних навчальних
закладах України**

З метою реалізації Указу Президента України від 28.09.2004 N 1148 ([1148/2004](#)) "Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту" та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2004 N 1641 ([1641-2004-п](#)) "Про затвердження заходів з реалізації Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту у 2005 році" **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах України (додається).

2. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах України набирає чинності з 1 вересня 2005 року.

3. Даний наказ опублікувати в "Інформаційному збірнику Міністерства освіти і науки України".

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Огнев'юка В.О.

Міністр

С.М.Ніколаєнко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
18 серпня 2005 р.
за N 909/11189

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію фізичного виховання
і масового спорту в дошкільних, загальноосвітніх
та професійно-технічних навчальних закладах України

1. Загальні положення

1.1. Фізичне виховання дітей дошкільних, учнів загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів є невід'ємною складовою освіти, яке забезпечує можливість набуття кожною дитиною необхідних науково обґрунтованих знань про здоров'я і засоби його зміцнення, методики організації змістовного дозвілля і спрямоване на формування в них фізичного, соціального та духовного здоров'я, вдосконалення фізичної та психічної підготовки до ведення активного довготривалого життя та професійної діяльності.

1.2. Основу системи фізичного виховання дітей та юнацтва складає комплекс показників обсягу щотижневої рухової активності, рівень спеціальних знань про особливості рухової активності сучасної людини, її фізичний розвиток, стан функціональних систем організму, фізичної працездатності та рухових здібностей.

1.3. Організація і зміст фізичного виховання в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах незалежно від типів, форм власності та підпорядкування регламентуються Законами України "Про дошкільну освіту" ([2628-14](#)), "Про освіту" ([1060-12](#)), "Про загальну середню освіту" ([651-14](#)), "Про професійно-технічну освіту" ([103/98-ВР](#)), "Про фізичну культуру і спорт" ([3808-12](#)), актами Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими та іншими актами Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства України у справах молоді та спорту щодо фізичного виховання дітей та учнівської молоді. До них належать:

Національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17.04.2002 N 347 ([347/2002](#));

Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту в Україні, затверджена Указом Президента України від 28.09.2004 N 1148 ([1148/2004](#));

Міжгалузева комплексна програма "Здоров'я нації", затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 N 14 ([14-2002-п](#));

Базовий компонент дошкільної освіти;

Державні стандарти: початкової загальної освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 N 1717 ([1717-2000-п](#)), базової та повної середньої освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 N 24 ([24-2004-п](#)), професійно-технічної освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 N 1135 ([1135-2002-п](#));

Програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку ("Малятко", "Дитина", "Українське дошкілля");

навчальна програма з фізичної культури для учнів загальноосвітніх навчальних закладів;

навчальна програма з фізичної культури для учнів загальноосвітніх навчальних закладів - спортивний профіль - 10-12 класи;

навчальна програма з фізичної культури для учнів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи;

Положення про фізкультурно-спортивні клуби спортивної спілки учнівської молоді України.

1.4. Фізичне виховання забезпечується відповідними сучасними науковими досягненнями, медичним обслуговуванням, педагогічними кадрами, матеріально-технічною, правовою, нормативною, інформаційною базою та бюджетним фінансуванням.

1.5. Фізичне виховання дітей та учнівської молоді реалізується через систему таких дидактичних компонентів: обов'язковий (урок або заняття, фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня), що формує основи фізичної культури особистості відповідно до Державних стандартів освітньої галузі "Фізичне виховання", та позаурочний (заняття у секціях та гуртках спортивного спрямування навчального закладу, позашкільних навчальних закладах, самостійні заняття, участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах), що доповнює обов'язковий компонент з урахуванням індивідуальних мотивів, інтересів і потреб, природних здібностей та стану здоров'я особистості.

1.6. Основними засобами фізичного виховання є фізичні вправи, кліматичні фактори, загартування, заходи з формування здорового способу життя, які сприяють збереженню та зміцненню фізичного, психічного та соціального здоров'я дітей та учнівської молоді.

1.7. Сумарний обсяг рухової активності, що здійснюється дитиною у процесі її щоденної життєдіяльності, повинен базуватися на індивідуальних можливостях її та задовольняти біологічну потребу в рухах.

2. Принципи, мета і завдання фізичного виховання

2.1. Система фізичного виховання дітей та учнівської молоді базується на принципах особистісної та диференційованої орієнтації, пріоритету оздоровчої спрямованості, використання традиційних та нетрадиційних форм рухової активності та інших

засобів фізичного вдосконалення.

2.2. Метою фізичного виховання є формування особистості, спрямоване на забезпечення необхідного рівня розвитку життєво важливих рухових навичок і фізичних якостей; загальнолюдських цінностей: здоров'я, фізичного, соціального та психічного благополуччя; виховання інтересу і звички до самостійних занять фізичною культурою і спортом, набуття навичок здорового способу життя.

2.3. Досягнення мети забезпечується реалізацією завдань: сприяння повноцінному фізичному розвитку і виховання дитини шляхом використання засобів фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи;

збереження та зміцнення здоров'я дитини, профілактика захворювань;

формування та реалізація знань і вмінь, життєво необхідних рухових навичок і фізичних якостей для підготовки до майбутньої трудової діяльності;

розширення функціональних можливостей організму та розвиток рухових здібностей дитини;

виховання активної життєвої позиції та морально-вольових якостей;

формування мотиваційних засад та переконання у необхідності регулярного використання різноманітних форм фізичного виховання та масового спорту як важливої складової здорового способу життя;

формування організаторських навичок;

ознайомлення з цінностями спорту через заняття в системі масового та дитячо-юнацького спорту.

3. Організація фізичного виховання

3.1. Міністерство освіти і науки України, його структурні підрозділи з питань фізичного виховання та спорту забезпечують організацію та управління роботою з фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в навчальних закладах усіх типів, незалежно від форм власності здійснює науково-методичне забезпечення цієї роботи в ході навчально-виховного процесу та в позаурочний час.

До його повноважень належить:

реалізація державної політики галузі фізичного виховання в сфері дошкільної, загальної середньої та професійно-технічної освіти;

визначення перспектив розвитку фізичного виховання та спорту в системі дошкільної, загальної середньої та професійно-технічної освіти;

розроблення та впровадження Державного стандарту освітньої галузі "Фізичне виховання";

організація нормативного, програмного, науково-методичного та інформаційного забезпечення системи дошкільної, загальної середньої та професійно-технічної освіти щодо фізичного виховання та спорту;

затвердження типового переліку обов'язкового інвентарю та обладнання;

контроль за діяльністю органів управління освітою та навчальних закладів системи освіти щодо питань фізичного виховання, спортивної та фізкультурно-оздоровчої роботи;

координація наукових досліджень з проблем фізичного виховання учнівської молоді.

3.2. Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій спільно з Кримським Республіканським, обласними, Київським та Севастопольським міськими управліннями з фізичного виховання та спорту здійснюють роботу з питань фізичного виховання та спорту управлінь освіти і науки районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій.

До їх повноважень належить:

реалізація державної політики з фізичного виховання та дитячо-юнацького спорту на регіональному рівні;

забезпечення виконання актів законодавства щодо фізичного виховання та дитячо-юнацького спорту;

забезпечення організації в навчальних закладах роботи з фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи;

забезпечення заходів щодо збереження та зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді в регіоні;

контроль за станом навчально-виховного процесу з фізичного виховання та розвитку дитячо-юнацького спорту в закладах освіти;

розроблення регіональних концепцій, програм з питань розвитку фізичного виховання, дитячо-юнацького спорту та контроль за виконанням цих програм на місцях;

спільно з органами охорони здоров'я здійснення контролю за охороною здоров'я, проведенням спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів, створенням безпечних умов для здійснення навчально-виховного процесу щодо фізичного виховання;

координація роботи з організації підвищення кваліфікації фахівців з фізичного виховання: вчителів фізичного виховання, тренерів з видів спорту; інструкторів з фізичного виховання;

формування замовлення на навчально-методичну літературу;

унесення пропозицій щодо встановлення нормативів бюджетного фінансування на розвиток фізичного виховання і дитячо-юнацького спорту в навчальних закладах і контроль за використанням бюджетних коштів;

формування і подання в установленому порядку статистичної звітності про стан і розвиток фізичного виховання і спорту в навчальних закладах системи освіти регіону.

3.3. Управління у справах молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій спільно з органами освіти здійснюють:

проведення спортивно-масових заходів серед дітей та учнівської молоді;

координацію діяльності спортивних товариств та відомств щодо надання спортивних споруд для проведення занять та спортивних змагань серед дітей, школярів та учнівської молоді;

участь у роботі з підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів;

участь у проведенні організаційно-методичної роботи в ДЮСШ, СДЮШОР, клубах за місцем проживання.

3.4. Керівництво фізичним вихованням, спортивною та фізкультурно-оздоровчою роботою в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах районів Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя здійснюють управління (відділи) освіти місцевих державних адміністрацій. До їх повноважень належить:

організація фізичного виховання дітей та учнівської молоді, розвиток дитячо-юнацького спорту, проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів у дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах даної території незалежно від типів, форм власності та підпорядкування;

контроль за дотриманням вимог базового компонента дошкільної освіти, Державного стандарту початкової, базової і повної середньої, професійно-технічної освіти щодо фізичного виховання навчальними закладами незалежно від типів, форм власності та підпорядкування;

забезпечення дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів педагогічними кадрами: інструкторами, вчителями та викладачами фізичного виховання (фізичної культури);

організація підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання;

проведення атестації педагогічних кадрів;

організація методичної роботи серед фахівців фізичного виховання;

вивчення, узагальнення та впровадження кращого досвіду роботи з фізичного виховання, спортивною та фізкультурно-оздоровчою роботи в навчальних закладах;

фінансування навчальної роботи з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи;

контроль за наданням пільг дітям пільгових категорій, які займаються у госпрозрахункових спортивних секціях та клубах;

забезпечення навчальних закладів спортивним інвентарем та обладнанням відповідно до типового переліку;

контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог до спортивних споруд у навчальних закладах;

організація роботи спортивно-оздоровчих таборів, таборів відпочинку в канікулярний період;

формування і подання в установленому порядку статистичної звітності про стан і розвиток фізичного виховання і спорту в навчальних закладах системи освіти даної території;

щорічний аналіз стану фізичного виховання і спорту в навчальних закладах даної території, розроблення пропозицій з удосконалення цієї роботи, контроль за виконанням прийнятих

рішень.

3.5. Керівництво фізичним вихованням у навчальних закладах:

3.5.1. У дошкільному навчальному закладі:

Безпосереднє керівництво фізичним вихованням у дошкільному навчальному закладі здійснює його керівник. На нього покладається:

відповідальність за стан фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі;

відповідальність за стан здоров'я та фізичного розвитку вихованців;

створення умов для розвитку задатків, природних здібностей та обдарувань дитини, спрямування її на духовний та фізичний розвиток засобами фізичного виховання;

створення необхідних умов для проведення занять з фізичного виховання; занять з дітьми, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи; фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня, занять секцій та гуртків спортивного спрямування;

забезпечення умов для виконання вихованцями науково обґрунтованого обсягу рухової активності та її контроль;

забезпечення систематичного контролю за здійсненням навчально-виховного процесу з фізичного виховання;

забезпечення участі навчального закладу у Всеукраїнському огляді-конкурсі на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах;

організація щорічних поглиблених медичних оглядів дітей у встановлені терміни;

забезпечення необхідним спортивним інвентарем та обладнанням відповідно до типового переліку;

систематичний аналіз стану фізичного розвитку дітей;

щорічний звіт щодо стану фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи в навчальному закладі перед батьками та громадськістю.

Вихователь-методист дошкільного навчального закладу:

відповідає за виконання програм розвитку, навчання та виховання, якість організації та проведення занять з фізичного виховання, гуртків, секцій фізкультурної спрямованості, занять з дітьми, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи;

здійснює спільно з медичними працівниками медико-педагогічний контроль під час занять з фізичного виховання;

контролює проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня, виконання загартувальних процедур;

координує діяльність педагогічного колективу щодо формування у вихованців знань та вмінь, пов'язаних із збереженням та зміцненням здоров'я, звичок здорового способу життя;

забезпечує підвищення кваліфікації вихователів та інструкторів з фізичної культури;

відповідає за організацію і проведення фізкультурно-оздоровчих заходів;

спільно з інструктором з фізичної культури розробляє план фізкультурно-оздоровчих заходів;

бере участь у роботі з підготовки та проведення моніторингу фізичного розвитку вихованців;

проводить пропагандистську роботу серед вихованців, їх батьків, вихователів щодо здорового способу життя.

Інструктор з фізкультури:

несе відповідальність за виконання завдань розділу програми з фізичного виховання;

спрямовує свою діяльність на формування звичок здорового способу життя; засобів збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я вихованців;

створює умови для розвитку нахилів, природних здібностей і талантів вихованців;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних вимог та вимог техніки безпеки під час проведення занять і фізкультурно-оздоровчих заходів;

систематично здійснює моніторинг фізичного розвитку вихованців;

у своїй роботі використовує методики, які відповідають сучасним вимогам теорії і методики фізичного виховання та педагогіки;

організовує та проводить фізкультурно-оздоровчу роботу з вихованцями;

організовує і проводить роботу з навчання дітей плаванню;

підтримує зв'язки з тренерами позашкільних навчальних закладів, батьками вихованців;

проводить заняття з дітьми, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи;

надає методичну допомогу вихователям щодо проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня;

контролює технічний стан спортивного інвентарю та обладнання у спортивному залі та на майданчиках.

Вихователь дитячого садка:

несе відповідальність за виконання завдань розділу програми з фізичного виховання (у разі відсутності інструктора з фізичного виховання);

забезпечує дотримання рухового режиму;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних норм та вимог техніки безпеки у приміщеннях;

контролює дотримання правильної постави вихованцями впродовж дня;

надає допомогу інструктору з фізичної культури у проведенні занять;

проводить рухливі та народні ігри з вихованцями під час прогулянок;

проводить загартувальні процедури, фізкультурні паузи під час занять;

сприяє залученню вихованців до занять у гуртках і секціях спортивного спрямування;

бере участь у підготовці та проведенні фізкультурно-оздоровчих заходів дошкільного навчального закладу;

проводить пропагандистську роботу серед вихованців, їх батьків щодо здорового способу життя.

3.5.2. У загальноосвітньому навчальному закладі:

Безпосереднє керівництво фізичним вихованням у загальноосвітньому навчальному закладі здійснює його керівник. На нього покладається:

відповідальність за стан фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в навчальному закладі;

створення умов для реалізації творчого потенціалу школярів, спрямування їх на духовне та фізичне становлення і самовдосконалення засобами фізичного виховання та спорту;

відповідальність та особистий контроль за станом здоров'я і фізичним розвитком учнів;

створення необхідних умов для проведення уроків фізичного виховання; занять з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи; фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня, "годин" рухової активності в групах продовженого дня; "Днів здоров'я і фізичної культури"; позаурочних форм роботи з фізичного виховання (проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів, функціонування спортивних клубів, секцій, гуртків);

забезпечення умов для виконання учнями науково обґрунтованого обсягу рухової активності та її контроль;

забезпечення систематичного контролю за здійсненням навчально-виховного процесу з фізичного виховання та спорту;

забезпечення участі навчального закладу у Всеукраїнському огляді-конкурсі на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах;

керування роботою клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді навчального закладу;

створення методичного кабінету з фізичного виховання;

організація щорічних поглиблених медичних оглядів учнів у встановлений термін;

відповідальність за дотримання правил техніки безпеки під час роботи з учнями та ефективне використання навчально-спортивної бази;

забезпечення необхідним спортивним інвентарем та обладнанням відповідно до типового переліку;

забезпечення кадрового потенціалу для занять учнів фізичною культурою та спортом;

щорічний звіт щодо стану фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в навчальному закладі перед батьками та громадськістю;

формування матеріалів державної статистичної звітності.

Заступник директора з навчально-виховної роботи:

відповідає за виконання навчальних програм і якість організації та проведення уроків з фізичного виховання, факультативних занять фізкультурно-спортивної спрямованості, занять з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи;

контролює проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня;

координує на основі міжпредметних зв'язків діяльність педагогічного колективу щодо формування в учнів знань, пов'язаних

із збереженням та зміцненням здоров'я, виховання в учнів звичок здорового способу життя;

забезпечує підвищення кваліфікації вчителів фізичного виховання;

спрямовує діяльність методичного об'єднання вчителів фізичного виховання навчального закладу.

Заступник директора з виховної роботи:

відповідає за організацію і проведення загальношкільних фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів, позаурочну та позашкільну роботу з фізичного виховання;

стимулює прагнення школярів до здорового способу життя, зменшення серед них проявів антисоціальних явищ;

бере участь у роботі шкільного клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді;

контролює організацію та проведення "годин" рухової активності в групах продовженого дня;

спільно з вчителями фізичного виховання розробляє план спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів;

бере участь у роботі з підготовки та проведення моніторингу фізичного розвитку учнів;

сприяє розвитку волонтерського руху серед батьків, випускників, вчителів навчального закладу в частині організації позаурочної фізкультурно-спортивної діяльності учнів;

підтримує зв'язки з позашкільними навчальними закладами з метою залучення учнів навчального закладу до систематичних занять фізичним вихованням і спортом;

проводить пропагандистську роботу серед учнів, їх батьків, вчителів щодо здорового способу життя.

Педагог-організатор:

спільно з вчителями фізичного виховання організовує і проводить позаурочні фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи;

надає допомогу учнівським колективам в організації фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів у класах;

координує роботу учнівського самоврядування щодо питань фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи;

бере участь у роботі з підготовки та проведення моніторингу фізичного розвитку учнів;

бере участь у роботі шкільного клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді;

проводить пропагандистську роботу серед учнів, їх батьків, вчителів щодо здорового способу життя.

Голова методичного об'єднання (предметно-методичної комісії) вчителів фізичного виховання:

подає заступнику директора з навчально-виховної роботи пропозиції щодо розкладу навчальних занять з предмета;

є членом методичної ради навчального закладу;

вносить пропозиції до річного плану роботи навчального закладу в частині фізичного виховання;

розробляє план роботи методичного об'єднання (предметно-методичної комісії) вчителів фізичного виховання на поточний навчальний рік;

надає допомогу вчителям фізичного виховання у розробленні планових документів;

координує роботу шкільного клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді;

вносить пропозиції до адміністрації навчального закладу щодо поліпшення спортивної бази, забезпечення спортивним інвентарем та обладнанням;

координує роботу секцій, гуртків спортивного, фізкультурно-оздоровчого спрямування;

бере участь в організації та проведенні фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.

Вчитель фізичного виховання:

несе відповідальність за виконання навчальної програми з предмета в тих класах, де викладає;

спрямовує свою діяльність на виховання в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих як до найвищої соціальної цінності; формування звичок здорового способу життя; засобів збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я школярів;

створює умови для об'єктивної самооцінки і самовдосконалення учнів;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних вимог та вимог техніки безпеки під час проведення урочних та позаурочних форм фізичного виховання;

систематично здійснює моніторинг фізичного розвитку учнів у тих класах, де викладає, та подає матеріали голові методичного об'єднання;

використовує в своїй роботі сучасні методики навчання та виховання;

організовує та проводить позакласну спортивну та фізкультурно-оздоровчу роботу з учнями класів, в яких викладає, відповідно до загальношкільного плану;

здійснює підготовку та участь команд класів, в яких викладає, у позашкільних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах;

бере участь у роботі шкільного клубу (осередку) Спортивної спілки учнівської молоді;

здійснює облік учнів, що не вміють плавати, та при сприянні адміністрації організовує їх навчання;

проводить заняття з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи (за наказом керівника навчального закладу);

надає методичну допомогу вчителям початкових класів, вчителям-предметникам, вихователям груп продовженого дня щодо проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня;

проводить роботу з підготовки із числа учнів суддів з видів спорту;

підтримує зв'язки з батьками та тренерами учнів.

Вчитель, який викладає предмет "Захист Вітчизни":

несе відповідальність за виконання навчальної програми з розділу "Фізична підготовка";

бере участь в організації та проведенні спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів навчального закладу;

організовує та проводить роботу секцій та гуртків з військово-прикладних видів спорту;

готує і представляє команду школи на змаганнях різного рівня з військово-прикладних видів спорту;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних вимог та вимог техніки безпеки під час проведення урочних та позаурочних форм занять з військово-патріотичного та фізичного виховання.

Вчителі початкових класів та класні керівники:

дбають про дотримання учнями режиму дня, правил особистої та суспільної гігієни, вимог безпечної поведінки;

забезпечують у навчальних приміщеннях створення умов, які відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;

надають учням знання щодо збереження та зміцнення здоров'я, використовуючи міжпредметні зв'язки;

контролюють дотримання учнями правильної постави впродовж навчального дня;

проводять фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня;

організують учнівські колективи для участі у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах навчального закладу;

сприяють залученню школярів до занять у спортивних секціях та гуртках фізкультурно-спортивного спрямування;

підтримують зв'язки із тренерами позашкільних навчальних закладів;

проводять пропагандистську роботу серед учнів, їх батьків щодо здорового способу життя;

залучають батьків до участі в організації та проведенні фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з колективом учнів класу.

Вчителі (з усіх предметів):

забезпечують у навчальних приміщеннях створення умов, які відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;

надають учням знання щодо збереження та зміцнення здоров'я, використовуючи міжпредметні зв'язки;

контролюють дотримання учнями правильної постави впродовж навчального дня;

проводять фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня.

Вихователі груп продовженого дня:

забезпечують у навчальних приміщеннях створення умов, які відповідають санітарно-гігієнічним вимогам та вимогам техніки безпеки;

дбають про дотримання учнями режиму дня, правил особистої та суспільної гігієни, вимог безпечної поведінки;

сприяють формуванню знань і навичок учнів щодо здорового способу життя;

організують і проводять щоденні "години" рухової активності (тривалістю 1 год., переважно на свіжому повітрі) з використанням рухливих і народних ігор, естафет тощо;

контролюють відвідування учнями секцій, гуртків спортивного спрямування.

Учні загальноосвітніх навчальних закладів зобов'язані:

дотримуватись правил особистої та суспільної гігієни, дотримуватись правил безпечної поведінки у побуті та під час занять фізичними вправами;

повсякденно використовувати набуті знання і навички щодо ведення здорового способу життя;

постійно виконувати обсяг рухової активності відповідно до своїх вікових психофізичних потреб (відвідування уроків фізичного виховання, заняття в гуртках, секціях спортивного спрямування, самостійні заняття, участь у спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходах, активний відпочинок тощо);

використовувати свій творчий потенціал на духовний та фізичний розвиток і самовдосконалення засобами фізичного виховання та спорту;

брати участь у спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходах навчального закладу;

дбати про оптимальний рівень здоров'я та особистого фізичного розвитку.

3.5.3. У професійно-технічному навчальному закладі:

Безпосереднє керівництво фізичним вихованням у професійно-технічному навчальному закладі здійснює його керівник. На нього покладається:

відповідальність за стан фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в навчальному закладі;

створення умов для реалізації творчого потенціалу учнів, спрямування їх на духовний, фізичний розвиток і самовдосконалення засобами фізичного виховання та спорту;

сприяти діяльності клубу (осередку) Спортивної спілки учнівської молоді навчального закладу;

відповідальність за стан здоров'я і фізичний розвиток учнів;

створення необхідних умов для проведення занять з фізичного виховання; занять з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи; фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня, "Днів здоров'я і фізичної культури"; позаурочних форм роботи з фізичного виховання, туризму (проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів, функціонування спортивних клубів, секцій, гуртків);

забезпечення умов для виконання учнями науково обґрунтованого обсягу рухової активності та її контроль;

забезпечення систематичного контролю за здійсненням навчально-виховного процесу з фізичного виховання;

забезпечення узгодженої роботи заступників директора з навчально-виховної та навчально-виробничої роботи, керівника фізичного виховання та викладача предмета "Захист Вітчизни" щодо організації та проведення фізкультурно-оздоровчої, спортивної та туристичної роботи;

забезпечення участі навчального закладу у Всеукраїнському огляді-конкурсі на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах;

створення навчально-методичного кабінету з фізичного виховання;

організація щорічних поглиблених медичних оглядів учнів у встановлений термін;

відповідальність за дотримання безпечних умов під час навчальної та позаурочної діяльності та ефективне використання навчально-спортивної бази;

забезпечення необхідним спортивним інвентарем та обладнанням відповідно до типового переліку;

створення і забезпечення роботи спортивних секцій за рахунок доходів від виробничої діяльності навчального закладу з педагогічним навантаженням не менше 50 годин на місяць (тренер-викладач організує і проводить навчально-тренувальні заняття та фізкультурно-оздоровчі заходи в першу чергу з учнями, які мешкають у гуртожитках);

щорічний звіт щодо стану фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в навчальному закладі перед батьками та громадськістю.

Заступник директора з навчально-виробничої роботи:

спільно з керівником фізичного виховання забезпечує виконання навчального плану та навчальної програми;

контролює якість знань та стан відвідування учнями занять з фізичного виховання;

контролює ведення планової та звітної документації процесу фізичного виховання;

спільно з керівником фізичного виховання та медичним працівником на підставі результатів медичного огляду комплектує навчальні групи для учнів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи;

планує і контролює проведення факультативних та додаткових занять з учнями, які мають низький рівень фізичного розвитку;

координує на основі міжпредметних зв'язків діяльність педагогічного колективу щодо формування в учнів знань, пов'язаних із збереженням та зміцненням здоров'я, виховання в учнів звичок здорового способу життя;

залучає майстрів виробничого навчання і викладачів до організації виробничої гімнастики в навчальних групах на заняттях теоретичного та виробничого навчання;

забезпечує підвищення кваліфікації викладачів фізичного виховання;

спрямовує діяльність методичного об'єднання викладачів фізичного виховання навчального закладу.

Заступник директора з навчально-виховної роботи:

забезпечує дотримання учнями режиму дня;

контролює проведення з учнями фізкультурно-оздоровчих, спортивних та туристичних заходів у навчальному закладі та гуртожитку, забезпечує активну участь у цій роботі всього педагогічного колективу;

стимулює прагнення учнів до здорового способу життя, зменшення серед них проявів антисоціальних явищ;

бере участь у роботі клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді;

спільно з керівником фізичного виховання розробляє план спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів у навчальному закладі та гуртожитку, де мешкають учні;

бере участь у роботі з підготовки та проведення моніторингу фізичного розвитку учнів;

сприяє розвитку волонтерського руху серед батьків, випускників, викладачів навчального закладу в частині організації позаурочної фізкультурно-спортивної діяльності учнів;

підтримує зв'язки з позашкільними навчальними закладами з метою залучення учнів навчального закладу до систематичних занять фізичною культурою і спортом;

проводить пропагандистську роботу серед учнів, їх батьків, викладачів щодо здорового способу життя;

координує роботу учнівського самоврядування щодо питань фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи.

Керівник фізичного виховання:

планує навчальну, фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу в навчальному закладі;

є членом методичної ради навчального закладу;

здійснює організаційно-методичне керівництво роботою викладачів, тренерів, контролює підготовку і якість занять, які вони проводять;

уносить пропозиції до річного плану роботи навчального закладу в частині фізичного виховання;

організовує роботу факультативних та додаткових занять, гуртків фізкультурно-спортивного спрямування; навчально-тренувальні заняття спортивних секцій, у тому числі спортивних секцій, створених за рахунок доходів від виробничої діяльності навчального закладу;

організовує спортивні та фізкультурно-оздоровчі заходи з учнями, що мешкають у гуртожитку;

розробляє план роботи методичного об'єднання (предметно-методичної комісії) викладачів фізичного виховання на поточний навчальний рік;

надає допомогу викладачам фізичного виховання у розробленні планових документів з предмета "Фізичне виховання";

координує роботу клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді;

спільно з адміністрацією аналізує результати моніторингу фізичного розвитку учнів;

уносить пропозиції до адміністрації навчального закладу щодо поліпшення спортивної бази, забезпечення спортивним інвентарем та обладнанням;

організовує проведення спортивних та фізкультурно-оздоровчих заходів;

організовує роботу навчально-методичного кабінету фізичного виховання;

формує і подає для затвердження директору навчального закладу матеріали державної статистичної звітності.

Викладач фізичного виховання:

несе відповідальність за виконання навчальної програми з предмета "Фізична культура" у тих групах, де викладає;

спрямовує свою діяльність на виховання в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих як до найвищої соціальної цінності; формування звичок здорового способу життя; засобів збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів;

створює умови для об'єктивної самооцінки і самовдосконалення учнів;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних вимог та вимог техніки безпеки під час проведення урочних та позаурочних форм фізичного виховання;

систематично здійснює моніторинг фізичного розвитку учнів у тих групах, де викладає, та подає матеріали керівнику фізичного виховання;

у своїй роботі використовує сучасні методики навчання та виховання;

організовує та проводить позаурочну спортивну та фізкультурно-оздоровчу роботу з учнями груп, де викладає;

здійснює підготовку та участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах команд груп, де викладає;

бере участь у роботі клубу (осередку) спортивної спілки учнівської молоді;

здійснює облік учнів, що не вміють плавати, та при сприянні адміністрації організовує їх навчання;

підтримує зв'язки з тренерами позашкільних навчальних закладів, батьками учнів;

проводить заняття з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи (за наказом директора навчального закладу);

проводить роботу з підготовки із числа учнів суддів з видів спорту.

Викладач предмета "Захист Вітчизни":

несе відповідальність за виконання навчальної програми з розділу "Фізична підготовка";

бере участь в організації та проведенні фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів навчального закладу;

організовує та проводить роботу секцій та гуртків з військово-прикладних видів спорту;

готує і представляє команду навчального закладу на змаганнях різного рівня з військово-прикладних видів спорту;

забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних норм та вимог техніки безпеки під час проведення урочних та позаурочних форм занять з військово-патріотичного та фізичного виховання.

Старший майстер забезпечує:

контроль за проведенням майстрами виробничого навчання фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів, передбачених планом навчально-виховної роботи з учнями під час проведення виробничої практики;

контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм і вимог техніки безпеки під час проведення виробничої гімнастики в умовах навчальних майстерень та інших об'єктів під час виробничої практики.

Майстер виробничого навчання або класний керівник:

дбає про дотримання учнями режиму дня, правил особистої та суспільної гігієни, вимог безпечної поведінки;

забезпечує у навчальних приміщеннях створення умов, які відповідають санітарно-гігієнічним вимогам;

сприяє формуванню в учнів знань щодо збереження та зміцнення здоров'я, використовуючи міжпредметні зв'язки;

контролює дотримання учнями правильної постави;

контролює виконання учнями фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня;

організовує учнівський колектив для участі у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах навчального закладу;

сприяє залученню учнів до занять у спортивних секціях та гуртках фізкультурно-спортивного спрямування;

підтримує зв'язки із тренерами позашкільних навчальних закладів;

проводить пропагандистську роботу серед учнів, їх батьків щодо здорового способу життя.

Вихователь гуртожитку забезпечує:

дотримання учнями режиму дня, правил особистої та суспільної гігієни, вимог безпечної поведінки;

створення умов у приміщеннях гуртожитку, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам та вимогам техніки безпеки;

організацію та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів у гуртожитку, де проживають учні, відповідно до плану роботи;

сприяння залученню учнів до занять у спортивних гуртках та секціях;

контроль за відповідністю спортивного інвентарю та обладнання вимогам техніки безпеки;

унесення пропозицій до адміністрації навчального закладу щодо забезпечення гуртожитку необхідним спортивним інвентарем та обладнанням, створення відповідних умов для занять учнів фізичним вихованням і спортом;

проведення пропагандистської роботи серед учнів щодо здорового способу життя.

Учні професійно-технічних навчальних закладів зобов'язані:

дотримуватись правил особистої та суспільної гігієни, правил безпечної поведінки у побуті та під час занять фізичними вправами;

повсякденно використовувати набуті знання і навички щодо ведення здорового способу життя;

постійно виконувати обсяг рухової активності відповідно до своїх вікових психофізичних потреб у рухах (відвідування занять з фізичного виховання, заняття в клубах, гуртках та секціях спортивного спрямування, самостійні заняття, участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходах, активний відпочинок тощо);

використовувати свій творчий потенціал на духовний, фізичний розвиток і самовдосконалення засобами фізичного виховання та спорту;

брати участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах навчального закладу;

дбати про оптимальний рівень здоров'я та особистого фізичного розвитку.

3.6. Батьки або особи, що їх замінюють, як учасники навчально-виховного процесу з фізичного виховання дітей і учнівської молоді забезпечують:

формування у дітей навичок дотримання правил особистої та суспільної гігієни;

створення належних умов і контроль за дотриманням дитиною режиму дня;
загартування дитини;
сприяння збереженню та зміцненню здоров'я дитини засобами фізичного виховання та спорту;
створення умов і постійний контроль за виконанням дитиною щоденного обсягу рухової активності відповідно до її вікових психофізичних потреб у рухах;
виховання особистим прикладом у дитини звички до систематичних занять фізичними вправами (виконання ранкової гімнастики, заняття у спортивній секції, туристичні походи, лижні прогулянки тощо);
підтримка постійного зв'язку з вчителем фізичного виховання та тренером дитини;
участь разом з дитиною у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах навчального закладу;
нагляд за станом фізичного розвитку;
забезпечення дитини спортивною формою.

4. Медичний контроль

4.1. Загальне керівництво організацією медичного контролю за станом здоров'я дітей та учнівської молоді здійснюють місцеві органи охорони здоров'я відповідно до діючого законодавства України.

4.2. Медичний контроль здійснюється відповідно до діючих вимог з медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням дітей та учнівської молоді.

4.3. Медичний персонал навчального закладу:
організовує та проводить щорічні медичні огляди;
готує на підставі результатів медичних оглядів проект наказу про розподіл учнів на медичні групи;
комплектує спеціальні медичні групи та надає консультаційну допомогу вчителю щодо здійснення навчально-виховного процесу з цією категорією дітей;
визначає допуск дитини до занять після перенесених хвороб;
спільно з фахівцями (інструкторами, вчителями, викладачами) контролює навантаження на учнів на уроках (заняттях) з фізичного виховання та спорту;
проводить бесіди з дітьми про правила особистої та суспільної гігієни, надання першої допомоги;
контролює відповідність навчальних приміщень санітарно-гігієнічним нормам та вимогам техніки безпеки;
здійснює медичне обслуговування фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів навчального закладу;
завіряє заявки команд навчального закладу для участі у позашкільних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах;
проводить просвітницьку роботу серед педагогічного колективу, батьків щодо засад здорового способу життя, виховання здорової дитини.

4.4. Управління освіти і науки місцевих держадміністрацій спільно з органами охорони здоров'я щорічно підбивають підсумки роботи щодо збереження та зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді, результатів моніторингу їх фізичного розвитку.

5. Громадські фізкультурні об'єднання учнівської молоді

5.1. У загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах створюються громадські фізкультурні об'єднання - клуби (осередки) спортивної спілки учнівської молоді, що забезпечують розвиток масового спорту та фізичного виховання.

5.2. Діяльність клубу відбувається відповідно до статуту.

5.3. Клуби усіх видів і моделей рівноправні. Навчальні заклади можуть мати декілька клубів різних моделей.

6. Позашкільне фізичне (спортивне) виховання

Позашкільне фізичне (спортивне) виховання дітей та учнівської молоді у позаурочний час поза школою здійснюється позашкільними навчальними закладами: ДЮСШ, СДЮШОР, Будинки дитячої творчості, туристично-краєзнавчі станції та центри туризму, секції, гуртки з різних видів спорту, що працюють відповідно до положень про їх діяльність.

7. Науково-методичне, інформаційне забезпечення

7.1. Наукове забезпечення є суттєвою частиною системи фізичного виховання, базовим елементом її удосконалення, що спрямована на розроблення концепції подальшого розвитку науки в галузі фізичного та спортивного виховання, програми актуальних напрямів наукових досліджень з фізичного та спортивного виховання.

Для підвищення ефективності наукових досліджень фахівці фізичного виховання інститутів Академії педагогічних наук України здійснюють:

системне планування наукових розробок, досліджень в галузі фізичного і спортивного виховання;

проведення наукових семінарів, конференцій, конгресів, симпозіумів, "круглих столів" з актуальних питань фізичного і спортивного виховання, розвитку дитячо-юнацького спорту;

створення комп'ютерних технологій для розроблення індивідуальних програм фізичного спортивного виховання і планів спортивної підготовки;

упровадження нових форм організації та управління фізичним і спортивним вихованням.

7.2. Процес фізичного і спортивного виховання дітей, учнівської молоді забезпечується підручниками, навчальними посібниками, дидактичними матеріалами, методичними посібниками, пізнавальною і художньою літературою, наочними та технічними засобами навчання, спортивними словниками, енциклопедіями,

нормативними і довідковими інформаційними виданнями з питань фізкультурної освіти, фізичного виховання і спортивного тренування.

На підвищення ефективності методичного забезпечення процесу фізичного і спортивного виховання і спортивного тренування спрямовані:

діяльність фахівців інститутів Академії педагогічних наук України та науково-методичних центрів Міністерства освіти і науки України, методистів обласних і районних установ освіти;

діяльність системи післядипломної освіти педагогічних працівників;

розроблення і використання комп'ютерних навчальних програм, комп'ютеризація навчально-методичної літератури;

вивчення та поширення кращого педагогічного досвіду роботи;

проведення фахових конкурсів;

проведення семінарів, науково-практичних конференцій;

планова курсова підготовка інструкторів, вчителів, викладачів, тренерів та управлінських працівників.

7.3. Інформаційне забезпечення спрямовано на формування громадської думки щодо позитивного впливу фізичного та спортивного виховання, дитячо-юнацького спорту на розвиток особистості. З цієї метою здійснюється:

створення навчальних і науково-популярних радіо- та телепередач;

випуск науково-методичних журналів;

використання інформаційних технологій та відповідних моніторингів для підвищення уваги всіх учасників навчально-виховного процесу, громадськості до фізичного та спортивного виховання та дитячо-юнацького спорту.

8. Фінансово-господарське та матеріально-технічне забезпечення

8.1. Фінансово-господарське та матеріально-технічне забезпечення процесу фізичного та спортивного виховання, дитячо-юнацького спорту здійснюється відповідно до діючих законодавчих і нормативно-правових документів.

8.2. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення процесу фізичного та спортивного виховання, дитячо-юнацького спорту в навчальних закладах здійснюється його засновником (власником) або вповноваженим ним органом відповідно до порядку, встановленого законодавством.

9. Державний контроль

9.1. Державний контроль за станом фізичного та спортивного виховання, розвитком дитячо-юнацького спорту в навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типу і форми власності здійснюється з метою забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо збереження здоров'я, забезпечення оптимальної рухової активності дітей та учнівської молоді у повсякденній діяльності, можливостей

фізичного виховання та дитячо-юнацького спорту як важливої складової здорового способу життя.

9.2. Державний контроль за станом фізичного виховання в навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типу і форми власності згідно з чинним законодавством здійснюють Міністерство освіти і науки України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та підпорядковані їм органи управління освітою і наукою.

Директор департаменту
загальної середньої та
дошкільної освіти

П.Б.Полянський

Перший заступник директора
департаменту адміністративно-
господарської роботи

Г.М.Гребницький